

Dopis vnoučeti

Mezigenerační projekt o tom, co je v životě důležité

Několik hezkých myšlenek na úvod...

**“Prarodiče jsou andělé svých vnoučat.
Šťasten ten, kdo je má.”**

Iva Kyselá

**„Nedovolit prarodičům rozmazlovat vnoučata
je ochuzením citového vývoje dítěte
a týráním prarodiče.“**

Zdeněk Matějček

**„Vnoučata jsou odměnou za to,
že jsme neumlátili vlastní děti.“**

Radkin Honzák

Babičky a dědečkové

- Jako děti jsme je milovali a nekriticky přijímali, trávili u nich prázdniny, hráli „Člověče, nezlob se“ a vztekali se, když nám vyhodili figurku.
- Užívali jsme si s nimi a vůbec nic neřešili.
- Měli na nás čas, byli tady jen pro nás. Byli jsme tam v bezpečí.
- Teď ti dospělí (naše děti) se sami se stali rodiči a určitě chtějí, aby jejich děti měly s námi hezký vztah.
- Když vychovávali nás, dělali to nejlépe, jak uměli. Když my jsme vychovávali své děti, dělali jsme to jak nejlépe jsme uměli a naše děti dělají totéž.
- Princip zůstává, mění se podmínky.

Nechtějme pochopit, co nejde.

(babi a jak jste dělali bez internetu)

- Úryvek rozhovoru vnučky s babičkou:

Vyprávěla, že když se narodil její bratr, tak tatínek musel sednout do auta a ještě v noci jim tu krásnou novinu přijel říct.

Vnučka se naprosto nechápavě zeptala: „Babi, a proč Ti to táta nezatelefonoval?“ Odpověď, že telefon byl v budce a oni ho doma neměli, byla pro vnučku, která je téměř pořád on-line na telefonu, těžko pochopitelná.

- Stejně jako když dítě slyší od dědy, že někde jinde na světě mají děti hlad, a proto se všechno na talíři dojídá (tak nějak to říkali rodiče i nám - pamatujete?). **Těžko se chápe to, co se nežije.**

Doba byla jiná

- My jsme byli vychováváni v době, kdy bylo důležité nevyčnít a zvládnout život za uzavřenými hranicemi.
- Rozmazlování se moc nenosilo – důraz byl kladen na poslušnost – výchovným prostředkem byly tresty a pochvaly.
- Rodičovská autorita byla poměrně mocná, ale zároveň se nabízela určitá „volnost“.
- Po návratu ze školy jsme běhali venku a rodiče věděli, že se vrátíme.
- Měli jsme vytvořenou jakousi vnitřní disciplínu posílenou přesvědčením rodičů, že mínění druhých o nás je důležité. „Jeníčku, co by na to řekli sousedi?“
- Byli jsme pod kontrolou rodičů v dobrém i zlém. Otázkou zůstává, jak jsme to měli se zodpovědností.

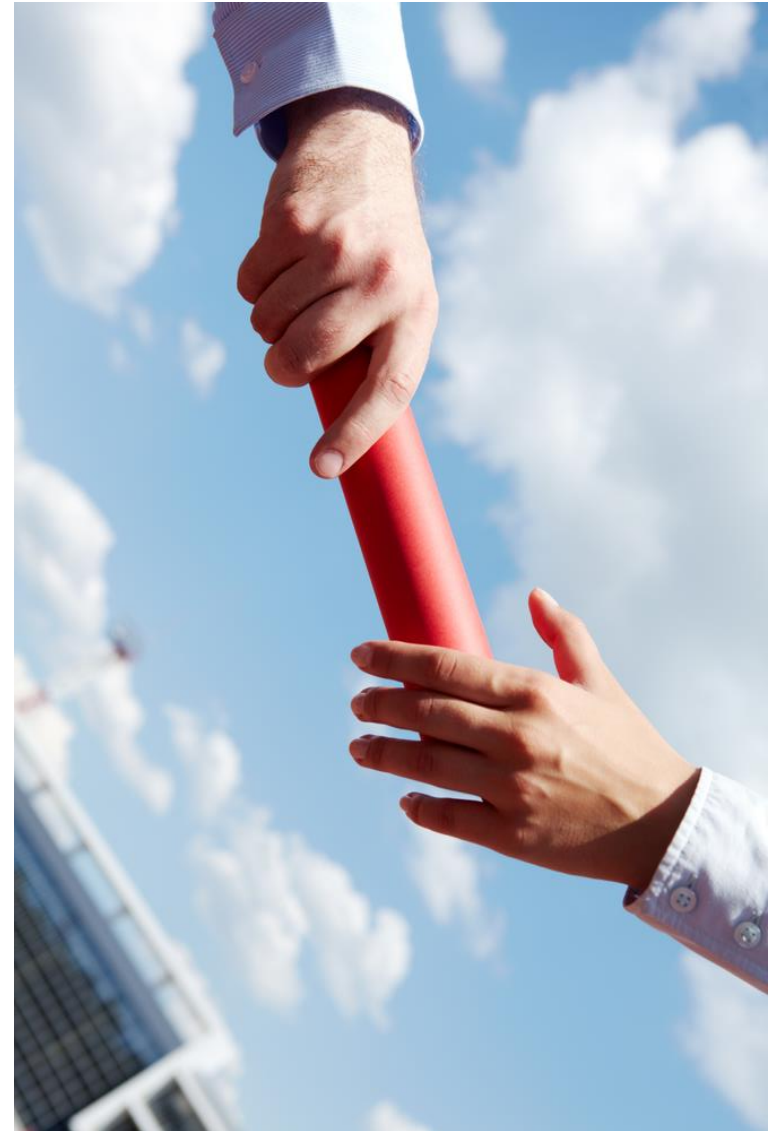
Na čem nám záleží teď?

- Dnes vychováváme děti ve světě informací, jsme neustále nuceni hodnotit, vybírat - Co je dobré, co je špatné?
- Jakou školku, jakou školu? Tlak na nás se zvyšuje. A tlak zvyšujeme na naše děti.
- Už neběhají po škole s klíčkem na krku po venku, vezeme je někam do kroužků, jejichž plán dokonale na začátku roku vytvoříme tak, abychom skloubili s naší prací a ambicemi na dítě.
- Výsledky ve škole nás nebo rodiče nutí trávit neděli podvečer u domácích úkolů společně s dítětem, poněvadž nezvládneme, že dítě úkol do školy nedonese.
- **Reflektujeme, že jsou vychovávány k úspěchu, kariéře, být lepší?**
- **Nejsem si jistá, zda věříme, že toto jsou ty nejlepšího hodnoty pro šťastný život našich vnoučat?**

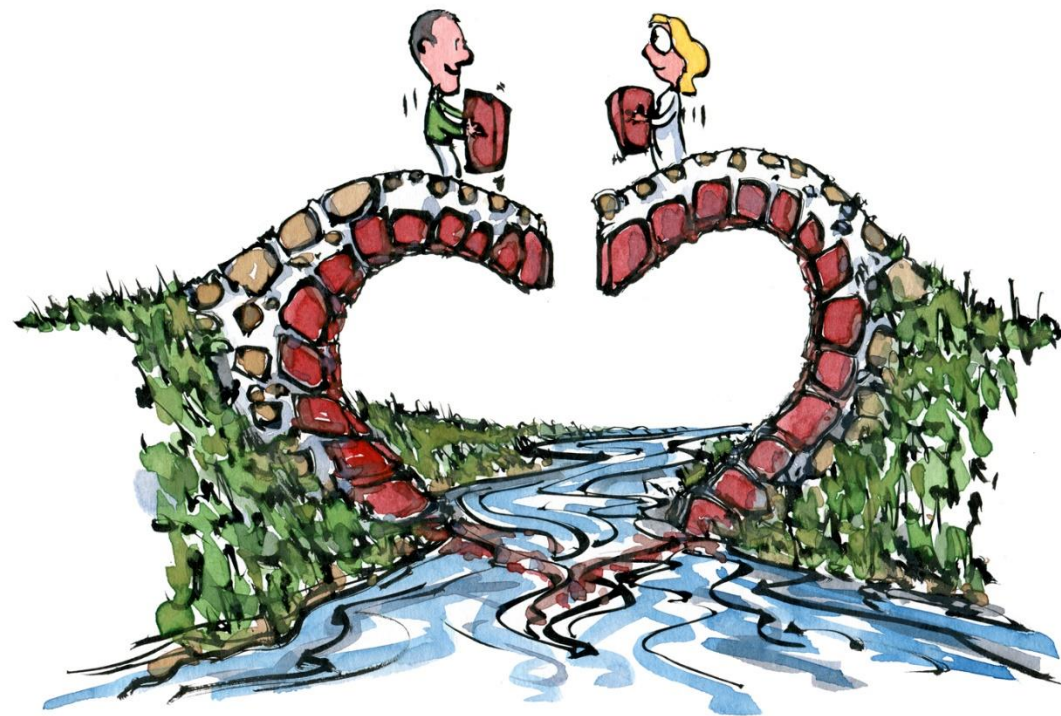
Soutěž ve vztazích nemá vítěze.

- Pochopitelně, že vznikají generační názorové rozdíly.
- Záleží na tom, jak je uchopíme.
- Prarodiče chtějí svá moudra a dobře míněné rady předávat.
- Dělalý to a budou dělat všechny generace.
- Nemůžeme porovnávat „to naše“ a „to jejich“.
- Nesoutěžme. Ono totiž neexistuje lepší a horší.
- Existuje jen „jiné“. Předávejme si štafetu.
- Máme si vzájemně hodně co předat a je úžasné toho využít.

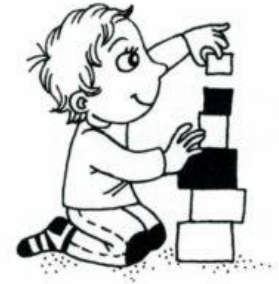
Vnoučata mohou být mostem mezi dětmi a rodiči.

- Pokud mají děti štěstí a mají svou babičku nebo dědečka, měli by jejich rodiče tento vztah maximálně podporovat (i když máme vzájemně třeba jiné názory)
- Měli by vydržet, že budeme vnoučata trochu rozmazlovat.
- Máme na ně totiž mnohdy více času, trpělivosti.
- Někdy i proto, že máme výčitky svědomí, že jsme na své děti čas neměli.
- Děti ale musí vědět, že RODIČE jsou těmi nejdůležitějšími.

Koloběh života

- Generační soužití rodin téměř vymizelo.
- Děti se rodí převážně v porodnici a staří lidé umírají v nemocnici.
- Nejdůležitější okamžiky v životě člověka přebírá instituce.
- O to více je fajn, když děti mohou zažívat přítomnost svých babiček a dědečků.
- Mají tak více modelů, od koho se učit. V dospívání se nejednou stane, že si mladých spíš nechá „domluvit“ od prarodičů.
- Na jejich zkušenosti totiž více „slyší“ protože se proti nim tolik nepotřebuje vymezit.
- Děti se učí vzorem. Je dobře, když vidí, co k stáří patří - vnitřní mír, spokojenost, životní moudrost, pokora a smíření, ale i nemoci a bolest a především **odpouštění**.

Tohle všechno jdou důvody, proč vznikl projekt

Z historie projektu

- Projekt iniciovala v roce 2016 psycholožka Elzbieta Dryll z katedry psychologie Varšavské univerzity.
- Ve spolupráci se Sonjou Ehret z Gerontologického institutu na Univerzitě Heidelberg oslovily desítky seniorů po celém Polsku a Německu
- Požádaly je, aby napsali dopis reálnému či imaginárnímu vnoučeti. Senioři poté vyplnili dotazníky o kvalitě života a následně autorky projektu tyto materiály analyzovaly.
- Zajímalo je, zda senioři v Polsku a v Německu mají podobné pocity či zkušenosti.

Proč se rozhodly právě pro tento projekt?

- Reagovala tak na skutečnost, která je trápí – tradiční několikagenerační rodiny se rozpadly, nežijí pospolu, mezi prarodiči a vnoučaty narůstá fyzická i mentální vzdálenost.
- Staří lidé se cítí osaměle a zbytečně a přitom mají tolik co říct.
- Kdysi se tomu říkalo moudrost stáří, které potomci dychtivě naslouchali.
- Dnes se rodinná komunikace často smrskla na starost o nákup či televizní program.
- To však seniorům k pocitu sounáležitosti nestačí a nejmladším členům rodiny zas těžko přiblíží rodinnou historii.
- Polskou vědkyni také zajímalo, jak narušení rodinných vazeb vnímají a formulují senioři v zahraničí.
- Přizvala proto k projektu i univerzitní pracoviště sousedních zemí

Projekt v Česku

- rozšířit výzkum také o dopisy zdejších seniorů se zrodila na konci roku 2018 a na začátku roku 2019 se projekt rozběhnul.
- Odbornou konzultantkou české větve projektu se pod hlavičkou SenSenu stala novinářka a historička Judita Matyášová z Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Jiný pohled

- „V současné době existuje v České republice několik mezigeneračních projektů, které jsou pro teenagery a seniory.
- Většina z nich vybízí mladé lidi, aby se zapojili do dokumentování životních osudů seniorů,“ uvedla odborná garantka projektu v ČR Judita Matyášová.
- Projekt Dopis vnoučeti však nabízí **jinou perspektivu pohledu** na životní příběh:
 - *nikoliv mladí lidé zpovídají seniory*
 - *ale oslovuje seniory, aby se písemně vyjádřili, co je důležité pro mladou generaci*

Z vašich dopisů

- Vzpomínky na rodiče
- Rok 1968
- Jak to bylo za nás
- Život v totalitě
- Jak se psaly dopisy
- Jaké jsme měli dětství
- Lidé, kterých si vážíme
-

„Dopisy se psaly na dopisní papír ručně, propiskou. Napsaný text se vložil do dopisní obálky s napsanou adresou, nalepila poštovní známka a dopis se vložil do poštovní schránky. Obsahem dopisu byla i data o setkání, schůzek a plánů. Takové dopisy se psaly s radostí a láskou. Ještě lepší bylo dopisy od svých milých dostávat. Napětí kdy přijde další psaní, co je v něm hezkého, že je má milá v ruce, její rukopis a vůbec... „

„...jedna varující vzpomínka z dob mého mládí, která se mi vybaví vždy, když se dívám na film Pelíšky.....“

- „...popisují s humorem náš tehdejší život a pro vaše rodiče je to výborná komedie. I já jsem se smála, než poprvé přišel konec filmu. Tam byly letecké scény s velmi věrohodným zvukem. Okamžitě jsem si vzpomněla na ten den. Psal se 21. srpen r. 1968. Bydlela jsem tehdy s rodiči v Praze, bylo mi 18 let, doma maturitní vysvědčení a před sebou další studium na vysoké škole. Ten den k ránu naši rodinu vzbudil ten hrozný zvuk stejný jako ve filmu. Vyběhli jsme na balkon a nízko na obloze, doslova nad hlavou, letěly velké svazy bojových bombardérů. Bohužel to nebyl úžasný film, ale krutá pravda. „*

Na svobodu jsme čekali do listopadu 1989. Nyní můžete žít svobodně a je na vás co se svým životem uděláte.

„...moji rodiče nebyli členy KSČ ani Lidových milicí ani jiných organizací. To mělo dopad při posuzování „aktivity“ naší rodiny. Rodiče to neměli vůbec lehké, ale přesto se jim podařilo naučit mě a mladší sestru řídit se selským rozumem a být k sobě i k okolí upřímnými a nelhat.“

„...Abych nezapomněla, musím se zmínit o tom, že i kolem nás žijí lidé, kteří si zaslouží, abychom si jich vážili, a já před nimi hluboce smekám. Patří mezi ně podle mého soudu profesionální a dobrovolní hasiči, záchranáři a také lidé, kteří se starají o zdravotně postižené a seniory. Jsou to přece naši spoluobčané, kteří svou každodenní prací pomohou druhým v době, kdy to nejvíce potřebují. Souhlasíš se mnou nebo máš jiný názor?“

„Vadí mi kritika, ne od Tebe, ale obecně, že moje generace se nemá do této doby moc míchat. Jsem ze staré školy, něco je za mnou vidět,a proto i dnešní mladá generace by měla být lépe připravena na budoucí doby, které pro Vás nebudou lehké. Bohužel v řadě případů rozhodují poslanci i ostatní ve funkcích, kteří dané problematice nerozumí, ale hlasují.“

„Ale to je vše již za mnou, nebudeme vzpomínat, ale dnešní třicetileté výročí svobody mi to připomenulo. Ted' je naštěstí jiná doba a úplně jiné možnosti. Važ si toho, -----, nebylo to jednoduché. Víím, že tvoje studium má také různá úskalí, brzy ráno vstáváš, jedeš 2 hodiny na univerzitu a pozdě večer se vracíš...“

„Své vzpomínání na vánoce zakončím citátem z té doby. Na ten jsem narazil nedávno na internetu. Je to citát z vánočního projevu, který přednesl v roce 1952 tehdejší prezident republiky Antonín Zápotocký: „Ježíšek vyrostl a zestaral, narostly mu vousy a stává se z něho Děda Mráz“. Tak to bylo státnické rozhodnutí o tom, kdo nahradí Ježíška.“

„Obdobná situace je i s heslem na naší prezidentské standartě „Pravda vítězí“- můžeme jen doplnit, že ne příliš často, a trvá to mnohdy až neskutečně dlouho. Tyto negativní zkušenosti by však měly vést ke snaze alespoň trochu posunout myšlení lidí k Husovi a Masarykovi.

Moc bych si přála, aby zmíněná hesla byla s postupem času více uznávána a mí následovníci ve světě či unii, kde budou nejen respektována ale i dodržována.

Ráda bych věřila, že už má vnoučata si té doby užijí, nebo alespoň svým postojem pomohou k prosazení těchto zásad. “

„Ještě před dvěma roky jsi mi říkala, že jsem Tvoje nejlepší kamarádka a teď najednou jsi zamlklá. Asi se s tím musím smířit, že dospíváš a naše světy se vzdalují. Ale na závěr tohoto dopisu, Ti předávám 2 rady, které mi dala moje babička:

- až jednou budeš tchýní a přijdeš k mladým na návštěvu a uprostřed kuchyně bude h..no, tak ho překroč dělej jakoby se nic nedělo*
- správná dívka má mít na hlavě klobouk a v kabelce prezervativ.*

Těmito radami se nemusíš řídit, už jsou asi zastaralé, ale určitě žij svůj život co nejlépe.“

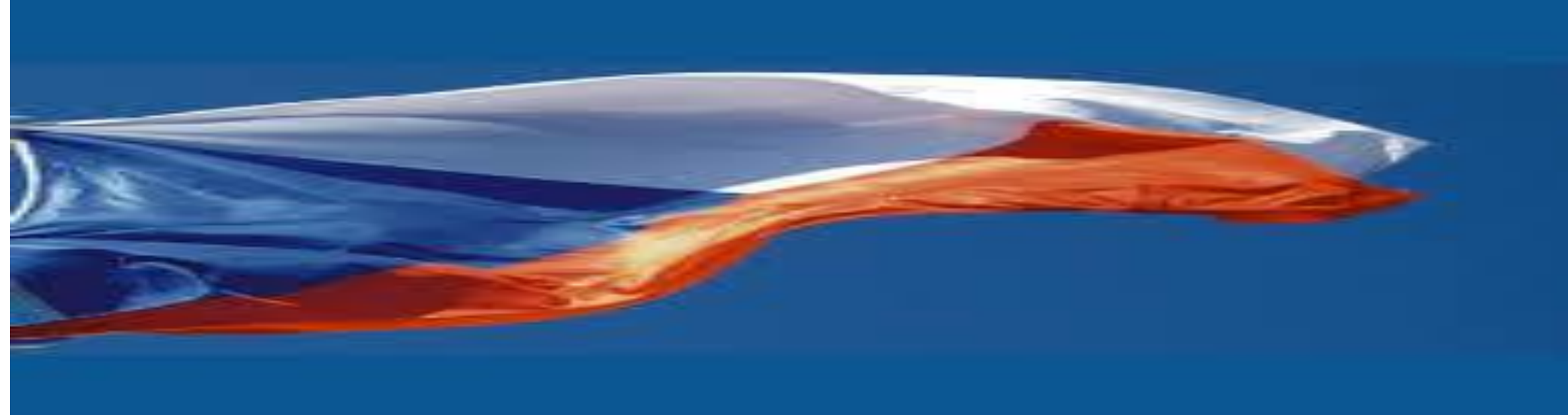
Pár zkušeností, které jsem ale já sama většinou nezvládla na jedničku:

1. *Je důležité, aby na Tobě záleželo co nejvíce lidem.*
2. *Měj co nejvíce přátel a alespoň jednoho, který by případně za Tebe dýchal.*
3. *Co můžeš udělat hned, neodkládej, stejně Tě to nemine. Předat daný problém na jiného není těžké, ale svědomí nepotlačíš. Slova jako „někdy“ a „jednou“ jsou lichá.*
4. *Neber svůj život jako samozřejmost, neriskuj tam, kde to není nutné. Sebevědomí si tím neposílíš.*
5. *Když jsme u sebevědomí – je to dar, se kterým se narodíš, ale dá se určitě i vypěstovat. Alespoň tak jsem to četla v moudrých knihách.*
6. *Jestliže někomu ublížíš, i když nechtěně, omluv se co nejdříve. Každý den navíc bolí obě strany.*
7. *A teď jedna rada, s kterou já jdu svému okolí na nervy. Neměj kolem sebe věčný nepořádek, jsem přesvědčena, že ten věčný se velmi odráží i v tom duševním. V tom mi prosím věř.*

*„Tak to jsou některé z mých
vzpomínek na osmnáct let tvého
života. Jednou možná budeš
vzpomínat stejně jako já na své děti,
možná i vnoučata nebo pravnoučata.
Bude jiná doba, technika bude
dokonalejší a ty jim možná budeš
přenášet své vzpomínky úplně jinou
cestou. Ale co se snad nezmění, je
láska, cit a porozumění mezi blízkými
v rodině.
A to u nás vždy bylo a doufám, že
v těch dalších generacích se to
neztratí.“*

Milá , pamatuj si, že český národ vždy patřil ke vzdělaným, kulturním zemím. Nedopuste, aby v naší krásné zemi vítězila hloupost, hulvátství, sobeckost a závist. Stále se učte vzájemné úctě, lásce k vlasti a svobodě.

Nezapomínejte na naši velkou historickou a kulturní minulost i když jsme celkem malá země, můžeme se chlubit slavnými lidmi. Tak v tom pokračujte!

„Tak si to krásně užívej na vašem teplém ostrově, který je klidným a dobrým místem pro tvé dětství. Nezapomeň ale, že máš ještě jeden domov u nás v Česku, kde se narodila tvoje máma a kam tak často jezdíte. Ted' je pro tebe všechno samozřejmé, a moc o tom nepřemýšlíš. Doufám, že to tak zůstane a nikdo nám už nikdy nebude určovat jestli se může vídat a jak často.

Přeji ti hezké vánoce, hodně dárků a těším se na leden, až přiletíte. Bude tu pro tebe překvapení. Český Ježíšek ti tu určitě něco nadělí.

Mezinárodní konference 21. října 2019 v Praze

<https://youtu.be/GOUxVDgGXf0>

Nikdy se nevzdávej bez boje.

Slibuj jen to, co chceš splnit.

Po vaší návštěvě vždy omládnou.

Děkujeme za vaše upřímné dopisy,
věříme, že všechno, co je v nich vaše vnoučata
ocení a hlavně všem přejeme pevné zdraví, veselou
mysl a víru v lepší příští.....

Marie a Katka

